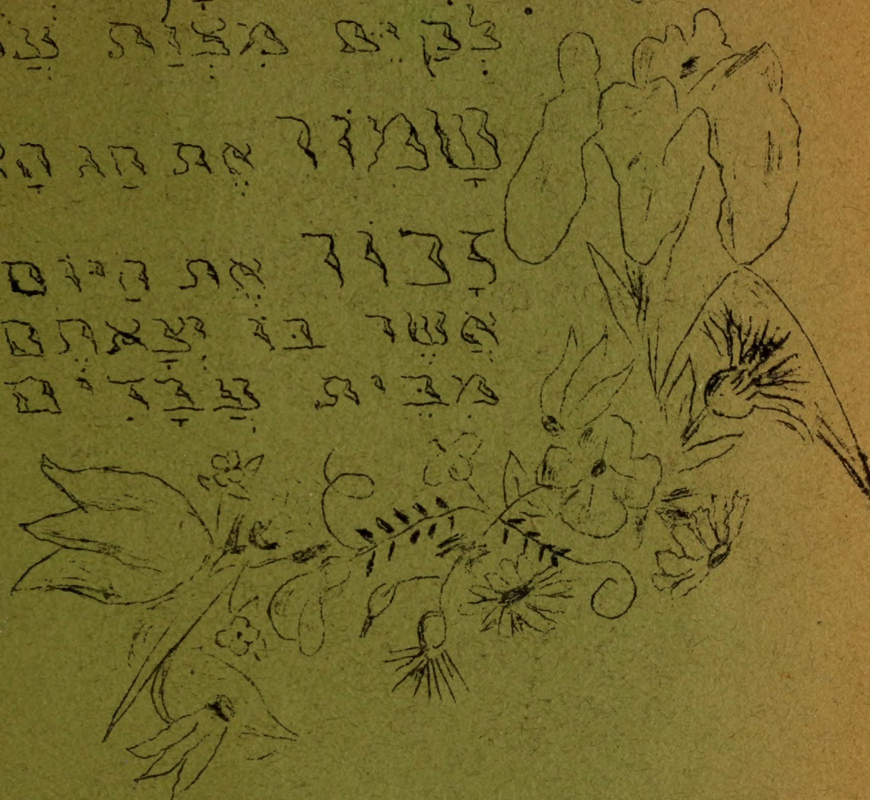
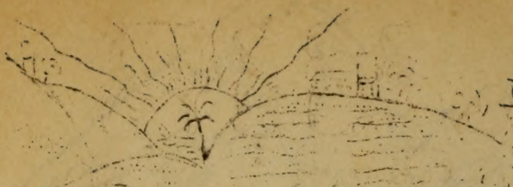

בית-אהרן
תש"ה

הִנְנִי מוּכָן וּמְזֻמָּן
לְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה:

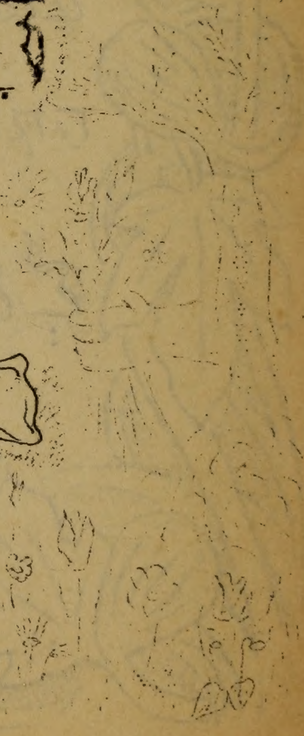
שָׁמוֹר אֶת חַג הָאָבִיב.

זָכוֹר אֶת הַיּוֹם
אֲשֶׁר בּוֹ יְצָאתֶם
מִבֵּית עֲבָדִים.





הָיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת,
גָּבְהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם
וַיִּגָּלוּ מֶרְחַקִּים בְּהִירִים רַחֲבֵי-יָדַיִם —
עַל הָהָר עוֹמְדוֹת רַגְלֵי הָאָבִיב! —
עַל-הַמִּגְרָשׁ עִם שֶׁמֶשׁ
אֵדִים חַמִּים מִשְׁתַּטְּחִים,
מִן-הָעֵצִים הָרְטֻבִּים פְּטוּרֵי צִיצִים מִתְפַּתְּחִים —
הָיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת מִסָּבִיב!



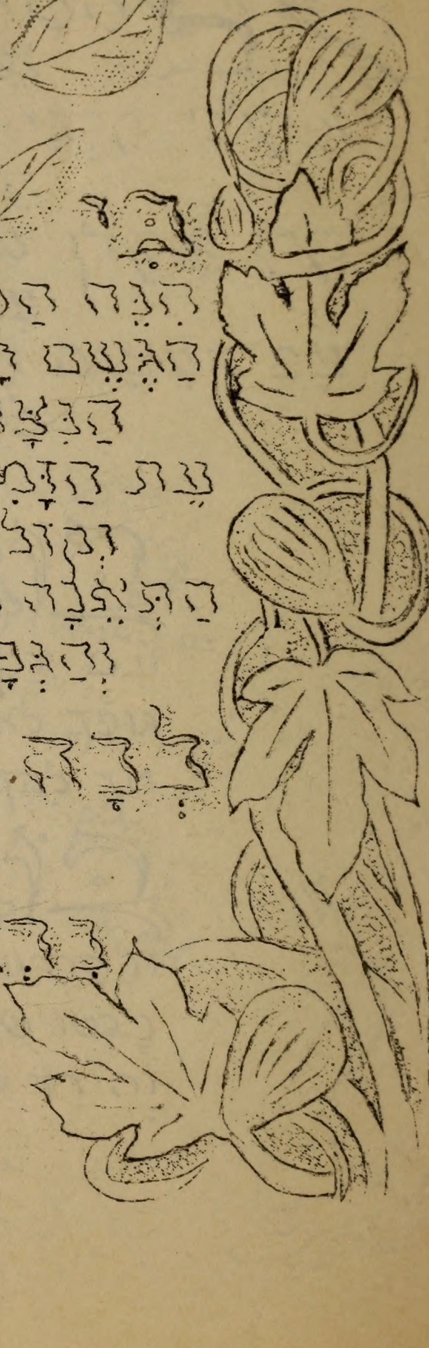
הָאוֹר מָתוֹק, הָדָר יָרוֹק.
פִּרְחֵי חֶמְדָּה בְּלִי-גְבוּל צְחוֹק,
שִׁפְעַת צִיצִים מַזְהֶרֶת
מִיּוֹם לְיוֹם יוֹסִיף הֶדֶר,
יַרְבֶּה צִבְעֵי תִפְאֶרֶת.

מִי לֹא יִשְׂמַח בְּיוֹם זִיו?
מִי לֹא יִמָּלֵא רֶנֶן פִּיו,
וּשְׂפָתוֹתָיו — גִּיל-נֹעַר?
אַשְׁרֵי עוֹלָם שֶׁכָּכָה לוֹ:
הָדָר, הֶדְרָה נֶהְדָּר!



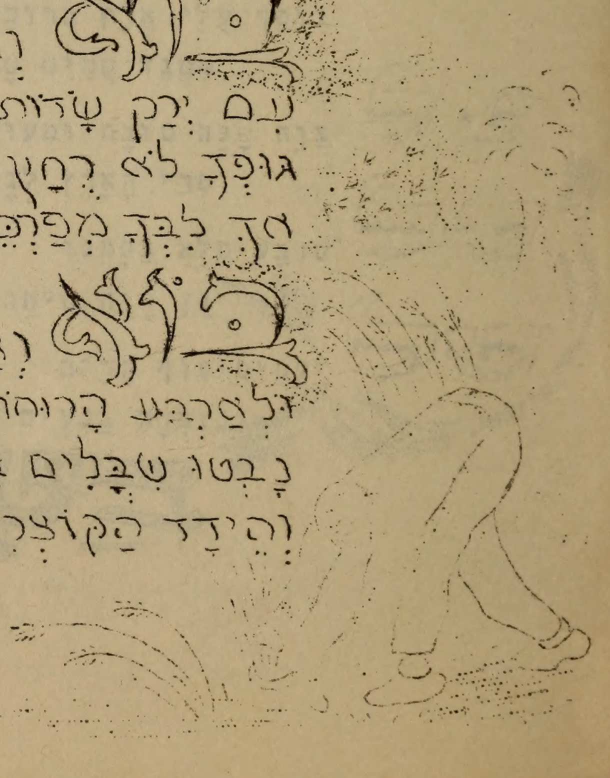
הִנֵּה הַסְּתָו עָבָר,
הַגֶּשֶׁם חָלַף, הָלַךְ לוֹ
הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ
עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעָה
וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ.
הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַגֶּיהָ
וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ

לְכָה, דוֹדִי, נֵצֵא הַשָּׂדֶה,
נָלִינָה בַּכְּפָרִים,
נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים.
נִרְאֶה
אִם פָּרְחָה הַגֶּפֶן,
פִּתַּח הַסְּמָדַר
הֵנֵצוּ הָרִמּוֹנִים.



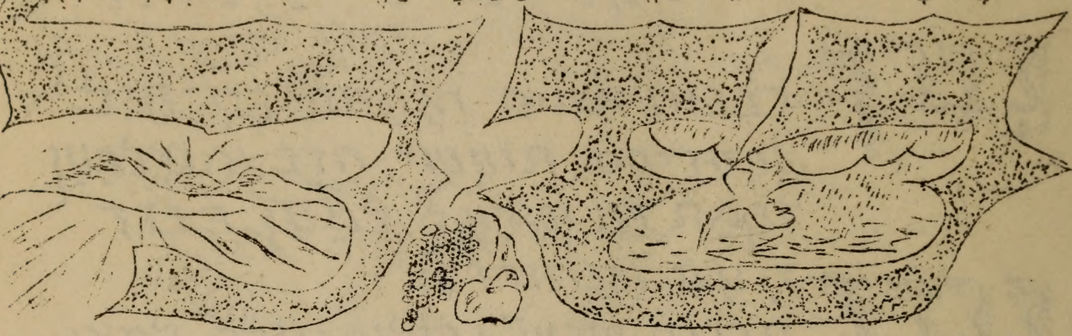
אֶל הַשָּׂדֶה לִי אֵצְאָה,
אֶמְצָא אֶת הַזֶּמֶר.
לִקְרוֹם הַרְבֵּי קְטַנּוֹת לְרִיבָה
הַגָּנָה בְּמִבְטֵי צָעִיר.
בְּרוֹ אֶקְרָא עִם הַחֶרֶם,
עִם הַשַּׁרְבוֹת סָבִיב
עִם הָעֵצִים אֶגְבַּל
בְּצֵל הַמִּשְׁתַּרְבֵּב.

בּוֹא וְאֶשַּׁק לְךָ, בְּנִי, הָאָדָם
עִם יֶרֶק שָׂדוֹת וְשָׁמַיִם שֶׁל אוֹר.
גּוּפְךָ לֹא רָחַץ עוֹד מֵחֶלְאָה וָדָם
אַךְ לִבְּךָ מְפַתֵּס מְזֻכָּךְ וְטָהוֹר.
בּוֹא וְאָנִיף אוֹתְךָ מַטָּה וָרֹם,
וּלְאַרְבַּע הָרוּחוֹת לֵידָתְךָ אֲבַשֵּׂר.
נָבְטוּ שִׁבֳּלִים בַּמֶּרְחָב, וְיֵשׁ יוֹם
וְהֵידָד הַקּוֹצְרִים מִלְּבָבְךָ יְבַשֵּׂר...



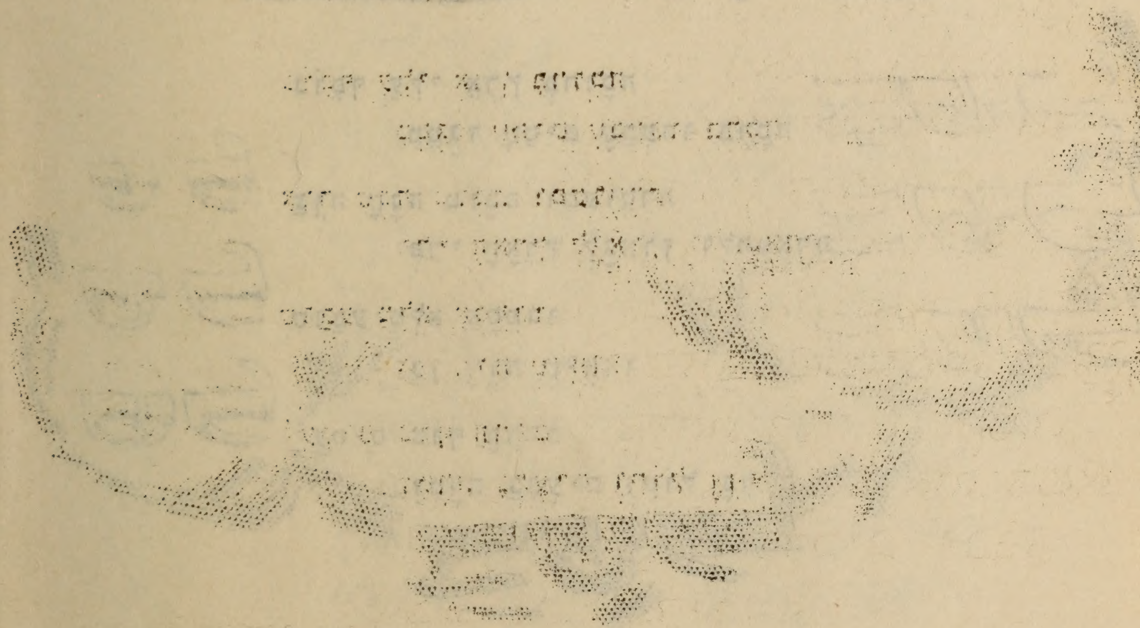
הגיע ליל פסח

כל הָעוֹלָם כּוּלוֹ אוֹמֵר הַלֵּל כִּי בַּלַּיְלָה הַזֶּה אוֹצְרוֹת סְלָלִים נִפְתָּחִים



נוֹפֵף עֲלֵי אֶרֶץ בְּרוּכָה
מִמֶּגֶד טְמָנִים טָבְעֲנוּ בְּרָכָה
צִוָּה שָׁנָה טוֹבָה וּמְעוּטֶּרֶת
פְּרִי הָאָרֶץ לְגָאוֹן וּלְתִפְאֶרֶת
טוֹבַע מָלֵא אֲסָמֵנוּ
גַּן רָוֶה שִׂימָנוּ
עֲסִיס צוּף הָרִים
זִמְרָה נְגִינִים וְקוֹל נָרִים





ברוך צעירי ישראל,
בקבוצי גלויות:
לחיים, לשמחה ולחירות —
בקדשו את חג הפסח הזה.

ברוך: רבבות אחים ואחיות בני־חיל
לפזוריהם, תופשי חרב ומגן, למען
נקמת דם ישראל, למען כבוד
העם ועצמאותו.

ברוך: חברים פורצי גבולות־גולה, למען
הביא בחומה ומגדל לאחים נדכאים,
למען הוציאם מעבדות לחירות.

ברוך: חברים כלואים בין החומות
במערכה על זכות העליה והגאולה.

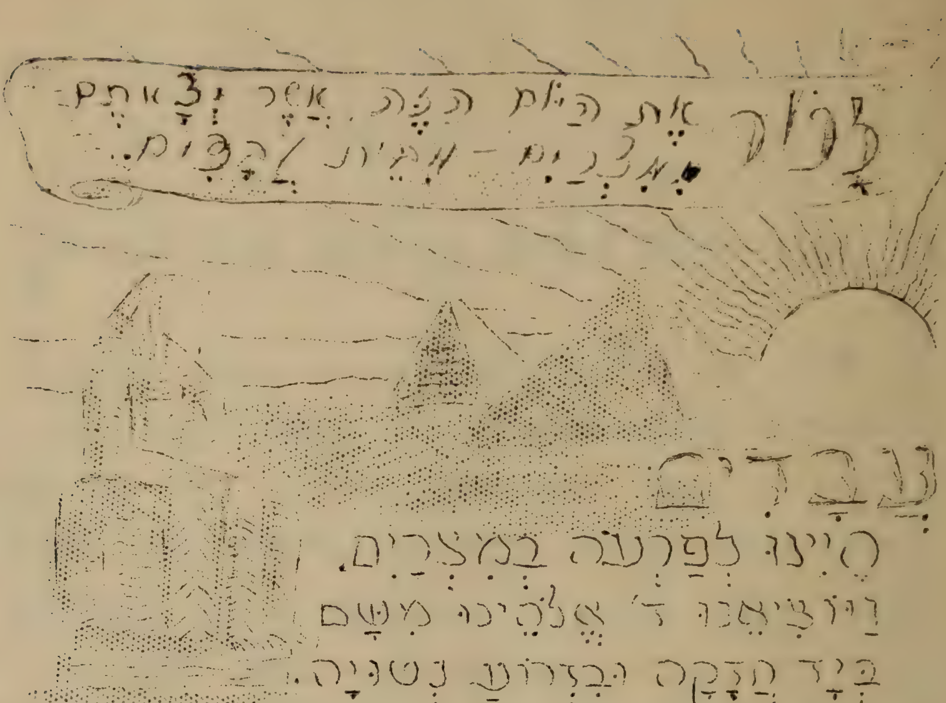
ברוך: חלוצי העם לעבודתם: אשר הפכו
בדמם ובהוד ביזעתם שממות־מכוות,
הפכו בצות־קדחת לשדות־קמה,
חולות ומרעי־עדרים — לנאות־דשא
וגנים; אשר סללו דרכים ובנו
משמרות־ארץ.

יתחדשו עלינו מועדים לשמחה, חגים
לששון, חג חירותנו, זכר ליציאת מצרים.

הָא לַחְמָא עַנְיָא – זֶה לֶחֶם הָעֹנִי,
שֶׁאָכְלוּ אֲבוֹתֵינוּ בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם.
כָּל דִּכְפִין – כָּל הַכָּמֵהַּ לְחֵירוּת
יָבוֹא וְיִפְסַח אִתָּנוּ.
הָשַׁתָּא עַבְדֵי – לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי-חוֹרִין.

כָּל דִּכְפִין לְחָזוֹן: אֵתָיוּ, אֵתָיוּ!
פֹּה שֻׁלְחָן לֶחֶם-עֹנִי עָרוּךְ
תּוֹךְ כִּסּוּף –
לְיוֹם כִּי יַרְפִּין אֶת רֹאשׁוֹ לֶעָתִיד;
לְמָחָר הַצָּפוּן כָּל חֶמְדַּת כִּלְיוֹנוֹת,
הַמּוּעָד בְּגָאוֹן. –
עוֹד יְשָׁנָה אֲדָמָה מְנִיבָה כִּבְרֵאשִׁית,
עוֹד הָרֹאשׁ יָשִׁישׁ לְהַשְׂבִּיעַ רָעֵב!

מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת?
שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִים חָמֵץ וּמַצָּה –
הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלּוֹ מַצָּה.
שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִים שְׁאָר יְרָקוֹת –
הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלּוֹ מָרוֹר.
שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ יוֹשְׁבִים בֵּין מְקֻבָּצִים וּבֵין מְפֹרָדִים –
הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלָּנוּ מְסֻבִּין לַעֲרוֹךְ סֵדֶר לֵיל פֶּסַח.
שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ מְשִׂיחִין בְּעִנְיְנֵי חֻלִּין וּבְעִנְיְנֵי חַג –
הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלָּנוּ מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת מִצְרָיִם.



עבדים

היינו לפרעה במצרים.
ויוציאנו ה' אלהינו משם
ביד חזקה ובזרוע נטויה.
ואלו לא הוציא את אבותינו ממצרים
הרי אנו ובנינו ובני בנינו
משעבדים היינו לפרעה במצרים. – – –

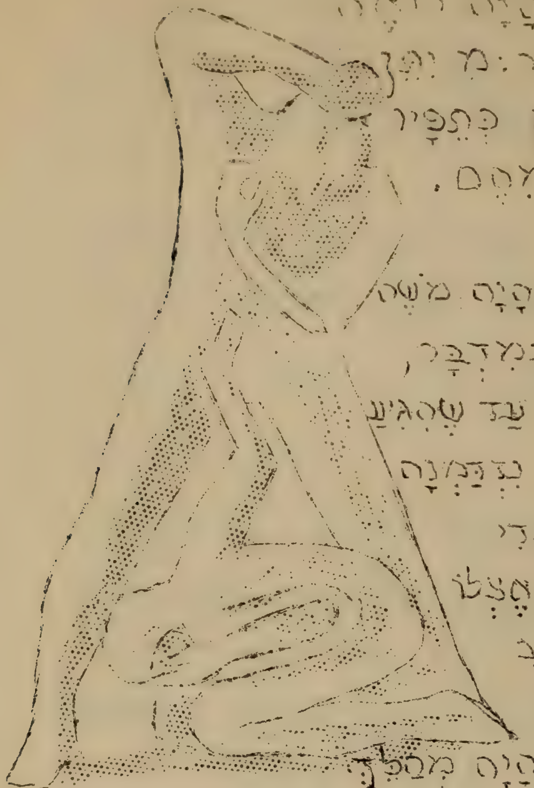
עבדים היינו בכל דור ודור, בכל
אתר ואתר. נפוצים בין העמים, נמקים
במחשכי הגלות. יובלות על יובלות
שעבדנו בכל קצות הארץ, לא ידענו
מרגוע וחיינו תלויים לנו מנגד. – – –

ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך.
וימררו את חייהם בעבודה קשה
בחמר ובלבנים ובכל עבודה בשדה.
וכאשר יענו אותו, כן ירבה וכן יפרוץ.

ויהי ישראל מקוששים את הקש במדבר
ורומסים בחמר ובקש. היה הקש נוקב את
עקביהם והדם מתבוסס בחמר. רחל בת שותלח
היתה הרה ללדת ורמסה בחמר עם בעלה
ויצא הולד ממעיה ונתערב בתוך המלבן
וירד מיכאל והעלהו לפני כסא הכבוד.
באותו לילה נגזר גזר-דין על מצרים.

ונצעק אל ד' אלהי אבותינו, וישמע את
קולנו, וירא את ענינו ואת עמלנו ואת לחצנו.
ונצעק אל ד' מתוך מחילות השעבוד ומעל
מוקדי האוטו-דה-פה ולא נענינו. ונשא
בחביון לבנו את זעם חרון ענותנו ואת
תוחלת תקומתנו מדור לדור. ---
ואעבור עליך ואראך מתבוססת
בדמיך, ואמר לך: בדמיך חיי!

ח.



ויהי בימים ההם ויגדל משה, ויצא אל אחיו וירא בסבלותם. שהיה רואה בסבלותם ובוכה ואומר: מי יתן מותי עליכם. והיה נותן כתפיו ומסייע לכל אחד ואחד מהם.

אמרו רבותינו: כשהיה משה רבנו רועה צאנו של יתרו במדבר, ברח ממנו גדי ורץ אחריו עד שהגיע לחסית. כיון שהגיע לחסית, נזדמנה לו בריכה של מים ועמד הגדי לשתות. כיון שהגיע משה אצלו אמר: „אני לא הייתי יודע שרץ היית מפני צמא; עיף אתה". הרכיבו על כתפו והיה מהלך.

אמר הקדוש ברוך הוא: יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם כך — חייך, אתה תרעה צאני ישראל.

כך: בוא מצרימה ובאת אל הנענים והאומללים, אל כל הנאנחים והנדכאים, ואמרת אליהם כי עבדים הם — והם לא יבינו; ואמרת אליהם כי אומללים הם — והם לא ידעו; וכי גדול ענים וגדולים מכאוביהם ונורא לחצם — והם לא יאמינו; ופקחת את עיניהם בחוזק־יד על כל לחצם ועל כל ענים — וגאלת אותם. — — ועשית מן העולבים — אדם, ומן ההדם — עם, ומעפרות־חול — ארץ.

ויהי בעצם היום הזה הוציא ה' את בני ישראל מארץ מצרים על צבאותם.

וישא העם את בצקו בטרם יחמץ: משארותם צררות בשמלותם על שכמם. וככה יאכלו אותו: מתניהם חגורים, נעליהם ברגליהם ומקלם בידם; בחפזון יאכלוהו.

ויתן אותות ומופתים בפרעה ובכל עם ארצו, ואת רודפיהם השלכת במצולות כמו אבן במים עזים, ויושע ד' ביום ההוא מיד מצרים.
אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת:

אשירה לד' כי גאה גאה,
סוס ורוכבו רמה בים.

ישראל נגאלו ממצרים בשביל שלא שינו שמם: ראובן ושמעון ירדו, ראובן ושמעון עלו. לא היו קוראים ליהודה – רופוס, ולא לראובן – לוליאנוס, ולא ליוסף – לסטוס, ולא לבנימין – אלכסנדרי. ושלא שנו לשונם, שהיו מדברים בלשון הקודש.

היום אתם יוצאים בחודש האביב.

בַּחֹדֶשׁ הָאָבִיב הַזֶּה,
בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ,
פֶּסַח, מוֹעֵד צֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם,
לֵיל שִׁמֻּרִים הוּא לִבְנֵי-יִשְׂרָאֵל
לְדֹרֹתָם.
כִּי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה – הָיִיתָ לְעָם.

גְּאֻלָּה. אֵיךְ יֵעָשֶׂה עָם?
אֶת הָאוֹבְדִים וְאֶת הָאֻמְלָלִים תִּקְרָא אֵלֶיךָ; אֶת כָּל אֵלֶּה, אֲשֶׁר יֶאֶנְחוּ מֵעֲבוֹדָה וּמֵרֹב פֶּרֶךְ וַאֲשֶׁר יְעֻנּוּ תַּחַת יַד נוֹגְשִׂים וּפְקִידִים וְאֵין לָהֶם בִּלְתִּי אִם לֵב וּבַלֵּב הַזֶּה-מְעַט רֶגֶשׁ, וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם וְהוֹצֵאתָ אוֹתָם מִבֵּית הָעֲבָדִים וּגְאַלְתָּם וְנָתַתָּ לָהֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים וְעָשִׂיתָ אוֹתָם לְעָם.

פֶּסַח הָיָה לֹא רַק שִׁחְרוּרָם מִבֵּית-עֲבָדִים, אֶלָּא גַּם לֵידָתָהּ שֶׁל אֻמָּה; עֲלִיָּתָהּ עַל בָּמַת הַמַּחֲזֶה הַהִיסְטוֹרִית שֶׁל עָם. שֶׁנּוֹעַד לְפַתֵּחַ אֶת תַּרְבּוּתוֹ הַהִיסְטוֹרִית בְּאַרְצוֹ. וְאוּלָם יוֹם הַגְּאֻלָּה לֹא בָּא רַק לָעָם הַיְּהוּדִי בִּלְבַד, כִּי אִם לְכָל לְאֹם וְאֶרֶץ עַד סוֹף הַדּוֹרוֹת.

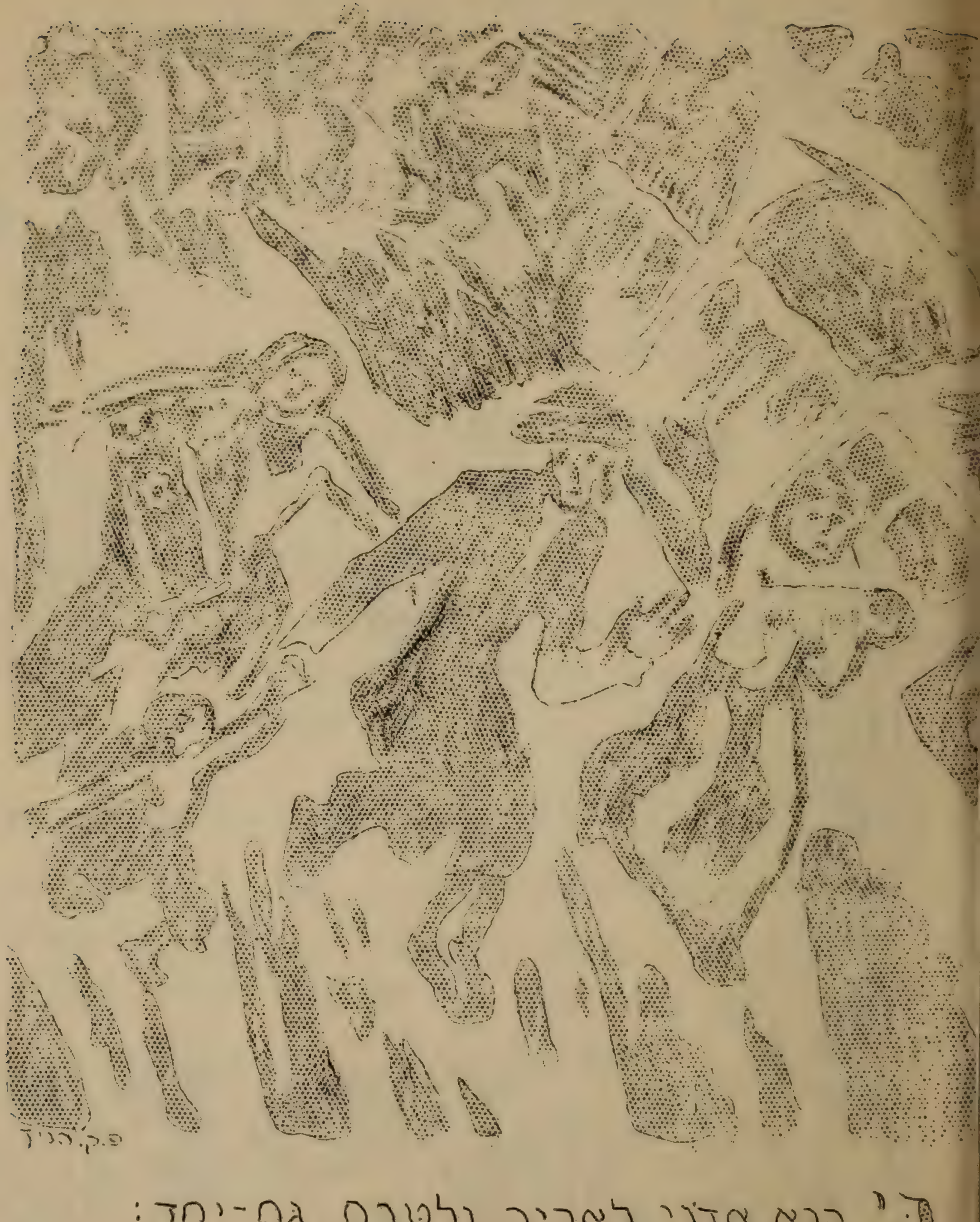
מַצָּה זוֹ שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מָה?
עַל שׁוּם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצֵקָם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחֲמִיץ
מָרוֹר זֶה שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מָה?
עַל שׁוּם שֶׁמֵּרְרוּ הַמִּצְרִים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם.

מִצְרַיִם הֵן לֹא עָבְרָה וְלֹא בָטְלָה מִן הָעוֹלָם.
הֲלֹא הִיא קַיֶּמֶת וְעוֹמֶדֶת: הֵן מִצְרַיִם שֶׁל נֶפֶשׁ הַיָּחִיד.
וְהֵן זוֹ שֶׁל הָאֻמָּה וְהֵן זוֹ שֶׁל כְּלַל הָאֱנוֹשׁוּת הַמְּשֻׁעְבֶּדֶת.
שֶׁבָּהּ הַמֻּשָּׂגִים שֶׁל סִדְרֵי-חַיִּים נוֹשָׁנִים וּמְנֻוָּנִים תְּלוּיִים
עֲלֵיהֶם וְסוֹפָהּ אוֹתָם לְהָקִים פִּיהֶם וְרַעֲמֵס לֹא לָהֶם.

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם לִרְאוֹת
אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יָצָא מִמִּצְרָיִם.

אֵין לְךָ יְצִירָה סִפְרוּתִית מְחַנֶּכֶת יוֹתֵר לְתִעוּב
הָעַבְדוּת וּלְאַהֲבַת הַחֵרוּת - כְּסִפּוּר הַשִּׁעְבּוּד
וִיצִיאַת מִצְרַיִם. וְאֵינֶנִּי יוֹדֵעַ שׁוּם זִכָּרוֹן עַתִּיק
שֶׁכֻּלּוֹ מְפֻנֶּה לִקְרַאת הֶעָתִיד, שֶׁכֻּלּוֹ סֵמֶל לַהֹוֶה
וְלֶעָתִידֵנוּ כְּ„זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרַיִם".

וְהִיא שֶׁעָמְדָה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ, שֶׁלֹּא
אֶחָד בִּלְבָד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, אֶלָּא
שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ
וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַצִּילֵנוּ מִיָּדָם.



כִּי קָרָא אֲדֹנָי לָאָבִיב וְלַטֶּבַח גַּם־יָחַד:
הַשֶּׁמֶשׁ זָרְחָה, הַשִּׁטָּה פָּרְחָה וְהַשּׁוֹחֵט שָׁחַט.

יזכור עם ישראל
את בניו המעונים,
קרבנות ממשלת זדון,
שעונו ענויי גוף ונפש במחנות ההסגר,
שנשמדו, שנטבחו ושנחנקו, והפלו קבורם
ונשפך דמם בידים טמאות על ארץ טמאה
על קדוש-השם!

יזכור עם ישראל
את ילדיו מחמדיו,
טהורים בני טהורים,
שנגזלו מחיק הוריהם בידי חיתו-אדם
ונשלחו ביערות נדוד, ותעו בלילות אפל וקר,
מוכי-רעב ועטופי חלי וכפור...

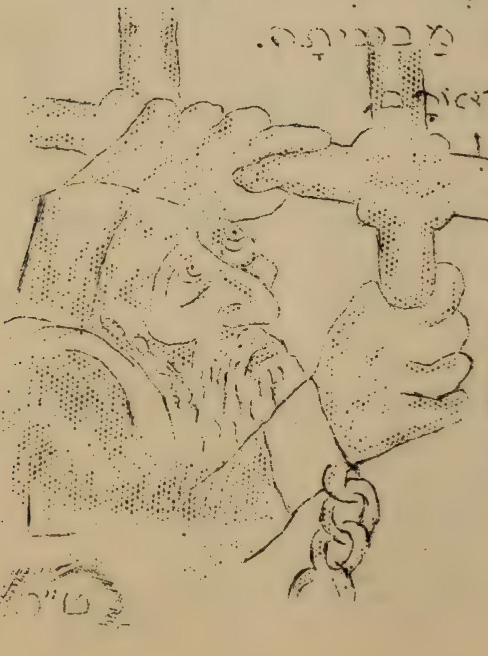
נזכור ברטט כל טפת דם חברינו,
שנפלו במערכות ההגנה וההעפלה,
בשדה-קטל ובשערי גיטאות, במלחמה
על כבוד העם, קדושת החיים וחרות האדם.

בכל שאלך אני שומע צעדים.
– צעדי בדרכים, בביצות, בערבות!
בנאות חשכה, מקרח רועדים,
רדופי סכנות, מגפות ופחדים,
במטר, בשלגים, בסופות, בסערות.

בכל שאעמוד אני שומע דפיקות
– אחי בצינוק, בתאי הכלאים!–
נקפלות החומות ובוקעות השתיקות,
מהורות של הורות הדין מזניקות,
במחנות העינוי, בבורות רפשים.

בכל שאשכב אני שומע קולות
– אחי הסחובים עדרים לשחיטה!–
מאורי תבערה, מעיני מפלות,
מצרים והררות – מזבחות לילות;
אנקת אבדנם לילותי מבעיתה.

ועיני לא תחדלנה תמיד לראותם
ולבי לא יחדל מלזעוק: תועבה!
וכל האדם יתבע על מותם
ושמים ממעל עוד ירדו
לבכותם,
ונגלה המלואי על קברם
מצבה.



למי מנעות לבכות בכי עלבון ויתום,
על בלהות [illegible] ערים?
למי דמעות, למי דמעות לזאת?
איכה שכלנו, נתיתמנו כך: תינוק את אבא,
אם את בנה ואח את אח?
איכה שכלנו כך?

בבואו ילדינו בצל גרדומים
את חמת העולם לא שמענו.
כי אתה בחרתנו מכל העמים
אהבת אותנו ורצית בנו.
שאתה בחרתנו מכל הילדים
להרג מול כסא קבורה.
ואתה את דמנו אוסף בכדים
כי אין,
אין לו אוסף מלבדך...

קול ברמה נשמע נהי, בכי תמרורים:
רחל מבכה את בניה, מאנה להנחם
על בניה כי איננו.
כה אמר ה': מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה.
כי יש שכר לפעולתך, נאום ה', ושבו
מארץ אויב. ויש תקוה לאחריתך,
נאום ה', ושבו בנים לגבולם.



מן הדממה שמעתי:

אנא, אלהים, עד מתי? די-לי! די-לי!
למה נתת לי עין לראות,
למה — אזן לשמוע,
אשר תראה עיני דור דור ודמעותיו,
אשר תשמענה אזני דור דור ואנחותיו,
אשר תחוש נפשי אנוש איש ופצעיו —
את-ידי אסרת לבלתי הושיע?
למה רבוא רבבות אלפי כל-האמללים,
אשר מסביב יצרת,
למה עשיתני לשמוע בכל-יום תמיד
את-קול-בכים הגדול הפולח אבנים, —
רק את-ידי אסרת לבלתי הושיע?
למה נתת לי הכח להציל ולפדות, לעזור ולהושיע
ולמה החפץ **נטעת בי**
להוביש כל-דמעה, לרפא לשבורי-לב, לחבש לעצבות
ורק את-ידי אסרת בכבלים?
למה, אלהים, למה-זה שמת
לגואל אותי — וגאל לא תתנני?

ומן הדממה ישמע קול העונה:

„עד יקום דור חדש, דור אשר יבין גאלה,
דור אשר יחפץ להיות נגאל.
אז תקום גם אתה לגורלך ונגאלת —
אז תקום גם אתה לגורלך וגאלת!"

קדימה, נודדי מדבר, צאו מתוך השממה;
עוד הדרך רב, עוד רבה המלחמה.

רב לכם לנוע, לנוד בערבה —
ולפניכם פרושה דרך גדולה, רחבה.

רק ארבעים שנה נתיב בין ההרים-
ובחול טמנו ששים רבוא פגרים.

אל נא יעצרונו פגרי הנחשלים,
שבעבדותם נותנו-נפסח על החללים!

ירקבו בקלונם סרוחים על צרורותם,
שבכתפם נשאו ממצרים אותם.

ימתק למו חלומם, חלום רב בצלים,
שומים,
דודים מלאי בשר רבים ונצנומים.

עוד היום או מחר יחלק רוח קדים
עם העיט גופת אחרון העבדים.

לך! היום
אל ארץ חדשה
אתה עובר!

קומו, אפוא, נודדים! עזבו את השממ
אך אל-יעל קולכם, דרכו עד בדממ

פן-צעדכם ירגיז מדבר ונרדמיו —
איש איש בלבבו ישמע הד פעמי

איש בלבבו ישמע קול אלהי דוב
לך! היום אל-ארץ חדשה אתה עוב

לא! לא לחם קלקל, שלו ודגן שמי
לחם עצב תאכל, פרי עמל ידים!

לא! לא אהל תהו ועליות שחקים:
בית אחר תבנה, אהל אחר תקים!

כי מלבד המדבר תחת השמים,
עוד לאלהי עולם גדול רחב ידים.

ומלבד ילל הישימון, דמי הציה-
תרגש תחת שמשו ארץ יפה-פיה


בְּאַחַת יָדוֹ
עֹשֶׂה בַמְּלָאכָה
וְאַחַת מַחֲזֶקֶת
הַשָּׁלַח.
(תרשים הפסל
„שלוב הדורות"
של פולי
אשר יוקם אצ
לעליה, לעבודה, להגנה.

ועתה הנה קמנו לפרוק מעלינו את עול
הגלות ולעשות לנו ארץ חדשה ושמים חדשים ביד
חזקה ובזרוע נאמנה, למצוא מנוח לכף רגלנו, ולחדש
את בריתנו עם האדמה הזאת. ועוד רנה הדרך לפנינו:
„כל דכפין ייתי ויכול". כל דכפין – ייתי?
שוטרים עומדים בשער לבל יבואו, לבל יאתיו...
אחים קרובים – רחוקים! מעפילים, בלתי-חוקיים,
בלתי-ליגליים; עשרות, מאות, נרדפים, נרמסים.
כל דכפין ייתי! בואו! זרועותינו פתוחות,
עינינו כלות, לבנו מצפה, השלחן ערוך, הכסא מוכן.
בואו, שבו, הסבו!

אפתח את שערי יומם וליל,
אעקר מציריהן דלתות בתים!
ארצי, פרשי זרועות שביליך –
לאחי, לנמלטים!

חופי אל-נא תיעף מלצפות,
ואל תלאה מלהיות נכון
לחבוק כפות רגלים עיפות
ופצעיהן לחץ!...

דור אחרון לשעבוד וראשון לגאולה אנחנו!
ידנו לבדה, ידנו החזקה
את־כבד העל מעל גאון צוארנו פרקה.
על־אף השמים ורעמתם –
הננו ועלינו – בסערה!
האזינו!
הסערה גם היא קוראת לנו: "היינו!
הננו ועלינו ההרה!"

הננו שרים ועולים! על חרבות ופגרים
אנו פוסעים ועוברים... ובאור ובחשכה,
ביודעים ובלא יודעים את הדרך בלכה –
אנו עולים ושרים!
פרא דרך ההר, תועה ומלא־מכשולים.
ראשו טמון בערפל ומי ישורנו?
ואם יודעים אנחנו אשר לא נגיענו –
ואנו עולים!
אנחנו יודעים, כי יש שמש אחורי
לאפל חיינו, סחופי הסערה...
אנחנו עומדים פה תמיד על משמרת
מסלול הנצחים, בבדידות, בקרה.



ר״א

הנה ימים באים

ונגש חורש בקוצר ודורך ענבים במשך הזרע
והטיפו ההרים עסיס וכל הגבעות תתמוגגנה.
ושבתי את שבות עמי ישראל ובנו ערים נשמות
וישבו. ונטעו כרמים ושתו את יינם ועשו
גנות ואכלו את פריהם ונטעתים על אדמתם
ולא ינתשו עוד מעל אדמתם אשר נתתי להם.



מה חלקת אדמה ברחבי היקום
כה ברעד סמוי נוחל ליורה
ונפלל עמוקות לברכת המלקוש
לשיקוי המפרה?
מה חלקת אדמה ברחבי היקום
כה לאבן צחיחה נדבק בלטיפות
ורגבי אדמה נחשוף כפנינים
מאלף קליפות?
אדמה, אדמה,
בתפלה וברנה,
במטר ובחמה.
אדמה, אדמה,
ברעב ובצמא;
בך מקור הנחמה.

אדמה, אדמה
הגלויה והטמונה –
לך הגוף והנשמה.
את אמנו, אדמה!
אם אדם, אדמת כל חי

כֵּן רָצוֹן הָעָם אֶת הָאָרֶץ, תַּלְמֶיהָ רִוָּה,
צִמְחָהּ בֵּרֵךְ, תְּנוּבָתָהּ הֶעֱשִׁיר. הַגָּלִיל – אֲסָם תְּבוּאָה,
הַכִּנֶּרֶת – בִּקְעַת גַּנִּים, יְרִיחוֹ – מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ.
כָּל אֵלֶּה שֶׁלִּבּוֹ בְּמִלְחֲמוֹת חֵירוּת, הִתְאַבְּקוּת
פָּנִים, כִּבּוּשִׁים, תְּבוּסוֹת, בְּכִי בְּמִסְתָּרִים
נִיְרַקְמוּ לְאוֹרַח עָם.

עוֹד נְטוּיָה הַיָּד עָלֵינוּ, אַךְ כַּאֲשֶׁר יְעַנּוּנוּ,
כֵּן נִפְרוֹץ! לֹא נִכְחַד הַמֶּרִי, וְיֵצֶר הַחֹפֶשׁ
עוֹדֶנּוּ חָי. יֵצֶר הַחֹפֶשׁ – תְּשׁוּקַת־יִשְׂרָאֵל זוֹ
יְלִידַת הַשִּׁעְבּוּד, בְּעֹז תְּפַכֶּה וְתִגְרוֹף אֲנָחָה
מִן הָעוֹלָם.
כְּאָז כֵּן עַתָּה, נֵס־הַדְּרוֹר יָדֵנוּ תִּשָּׂא וּבִמְלוֹא
גְּרוֹנֵנוּ עַל תּוֹרָה מְחֻדֶּשֶׁת נַכְרִיז. תּוֹרַת־חַיִּים
חֲדָשָׁה, מִשְׁפָּט אֶחָד לְכָל אָדָם עֲלֵי־אֲדָמוֹת.

וְאָנֹכִי יָדַעְתִּי: בָּעוֹלָם הַגָּדוֹל
לֹא יֶחְדְּלוּ חֲדֹל
הַדָּם וְהַדִּמְעָה לְעוֹלָם, לְעוֹלָם.
כָּל טִפָּה וְטִפָּה לֹא שָׁוְא הָאֱדִימָה...
לֹא נִגְרָה בִּכְדִי, לֹא תִּפֹּל שָׁוְא אַרְצָה
בִּלְתִּי אִם פָּרְצָה
בְּחוֹמוֹת הָעַבְדוּת וּבְכַבְלֵי הַדּוֹרוֹת.

ר״ג.

יצאנו לשנות פני העולם

לשים קץ לשעבוד אדם באדם. --מתי נולדנו?
בשעה שניצוץ-כבוד ראשון הצת בלב העבד.
מתי הרימונו את הדגל? בשעה שהתקומם
המשפל הראשון נגד משפיליו.

נולדנו עם הנץ החמה של האדם
המשתחרר. בכל מערכות האנושות לחירות
שם היינו, בכל שדה-קטל של מדכאים, בכל
„יציאת מצרים" של כל העמים וכל הדורות:
על גרדום ועל מוקד; בבתי-כלא ועל בריקדות.

גם אם שבע נפול, נקום ונתעורר.

